

25–35 mm

Bystruška fialová

Carabus violaceus

✚

✚

✚

Má čierne, štihle, sploštené telo s lesklým modro-fialovým okrajom, tenké tykadlá a dlhé nohy.

Žije na poliach, v lesoch a záhradách.

Je to predátor, ktorý prispieva k udržaniu biologickej rovnováhy v prírode.

Tvrde krídla – krovky – sú zrastené a druhý pár krídel chýba. Preto nedokáže lietať.

6–11 mm

Mravec hôrny

Formica rufa

✚

✚

✚

Robotníce sú dvojfarebné, červené a tmavohnedé až čierne. Na prednej časti tela majú čiernu škvrnu, ktorej veľkosť sa môže líšiť.

Žije najmä v ihličnatých lesoch.

Ako predátor reguluje početnosť iných bezstavovcov.

Premiestňuje organický materiál z miesta na miesto, tvorí organický odpad a premiešava a prevzdušňuje pôdu.

Dorozumieva sa pomocou feromónov. Dokáže zdvihnúť až 50-násobok svojej hmotnosti.

robotníčky
2–4 mm
kráľovna
6–8,5 mm

Mravec žltý

Lasius flavus

✚

✚

✚

Drobný mravec žltej farby, veľmi pohyblivý.

Vyskytuje sa pod kameňmi v zemi, vie ale vytvárať aj kopovité mraveniská z hliny, vyčnievajúce nad povrch pôdy.

Živí sa výlučkami vošiek (medovicou). Vošky si často nosia do mravenísk, kde ich chovajú a niekedy aj konzumujú (v čase potreby bielkovín).

Priemerná kolónia má okolo 20 tisíc robotníčok, veľké kolónie majú až 100 tisíc jedincov.

6–8 mm

Behúnik obyčajný

Amara communis

✚

✚

✚

Telo je tmavé, oválneho tvaru.

Žije v hrabanke.

Je to predátor, loví menšie bezstavovce.

Rýchlo behá. Patrí do veľmi početnej skupiny príbuzných druhov, ktoré sú ťažko odlišiteľné.

15–20 mm

Drobčik cisársky

Staphylinus caesareus

✚

✚

✚

Má čierne telo, hnedočervené krovky, červenožlté tykadlá a nohy.

Najčastejšie sa vyskytuje na zdochlinách zvierat, ale aj v pôde, v hniúcich rastlinných zvyškoch.

Podieľa sa na spracovaní organickej hmoty.

Vylučuje obranné sekréty z análnych žliaz.

7–9 mm

Drobčik brehový

Paederus litoralis

✚

✚

✚

Sfarbenie je pestré. Hlava a posledné dva články zadočka sú čierne, telo tmavo oranžové.

Krovky sú kovovo modré, skrátene.

Nájdeme ho vo vlhkých biotopoch, lúkach a poliach, pod kameňmi, na brehoch vód.

Je to predátor, loví drobný hmyz.

Patrí medzi chrobáky, ktoré sú jedovaté [pre človeka je však neškodný].

16–45 mm

Mnohonôžka zemná

Julus terrestris

✚

✚

✚

Telo má v priereze kruhové alebo polkruhové. Jej typickým prejavom je stočenie tela do guľôčky alebo do špirály.

Žije v hrabanke, pod kôrou alebo kameňmi.

Živí sa organickou hmotou, ktorú premieňa na humus.

Má osobitný zmyslový Tömšovaryho orgán na registrovanie vlhkého prostredia.

8–12 mm

Zviňavka

Glomeris sp.

✚

✚

✚

Vyznačuje sa splošteným telom tvoreným doštičkami, ktoré pripomínajú pancier.

Vyskytuje sa vo vlhkom prostredí s dostatkom organickej hmoty.

Môže sa nachádzať v hrabanke, pod tlejúcim drevom alebo inými organickými zbytkami.

Živí sa organickou hmotou.

V prípade nebezpečenstva sa zvinie do guľôčky.

15–23 mm

Plochuľa krehká

Polydesmus complantatus

✚

✚

✚

Má ploché telo zložené z 20 článkov.

Na každom má 2 páry nôh okrem hrudných článkov, kde je len 1 pár.

Žije v hrabanke, vrchnej časti pôdy, pod kôrou alebo pod ležiacim drevom.

Živí sa organickou hmotou.

Vyľiahnuté mláďatá majú len 7 telových článkov a tri páry nôh, do dospelosti sa 7x zvliekajú a postupne im dorastajú telové články.

20–35 mm

Stonožka ucholaková

Lithobius forficatus

✚

✚

✚

Chvostové kliešte má pri behu aj chodí voľne zložené smerom k sebe. V nebezpečenstve použije roztvorené, zahrotené privesky aj zadné nohy na poslednom článku.

Vyskytuje sa pod kameňmi, v mŕtvom dreve a pod kôrou stromov.

Ako predátor rôznych bezstavovcov prispieva k udržaniu biologickej rovnováhy v prírode.

Koncové kliešte slúžia na obranu, hmyz loví hryzadlami na brušnej strane prvého článku.

10–15 mm

Žižiavka obyčajná

Porcellio scaber

✚

✚

✚

Má sploštené oválne telo, sedem párov nôh a typické lomené tykadlá.

Žije vo vlhkom prostredí, najmä pod spadnutým listím, lebo dýcha žiabrami.

Živí sa rozkladajúcimi sa zvyškami rastlín, je aktívna v noci.

Povrch jej tela chráni hrubý pancier [podobne ako je to pri rakoch].

cca 1,5 mm

Chvostoskok

Orchesella cincta

✚

✚

✚

Pomocou chvostovej vidlice pod bruchom dokáže vyskakovať až niekoľko cm do vzduchu.

Má výrazne sfarbený tretí brušný článok a nesymetrické antény.

Živí sa odumretou organickou hmotou či tekutým obsahom odumretých a odumierajúcich tkanív.

Podieľa sa na rozkladných procesoch v pôde.

Okrem toho je významnou potravou pôdných predátorov.

Nemá oči, ale má dobre vyvinuté hmatové brvy.

Príroda

PRE VŠETKYCH

Life

NATURA 2000

Tajomný svet
pôdných organizmov

„Keď pohneme jednou jedinou vecou v prírode, zistíme, že je prepojená s celým zvyškom sveta.“

John Muir

TAJOMNÝ SVET PÔDNYCH ORGANIZMOV

TAJOMNÝ SVET PÔDNYCH ORGANIZMOV

TAJOMNÝ SVET PÔDNYCH ORGANIZMOV

TAJOMNÝ SVET PÔDNYCH ORGANIZMOV

Vysvetlivky

- Siluetu v rednej veľkosti →
- Veľkosť tela → 0,3–0,4 mm
- Slovenský názov → **Pancierník**
- Vedecký názov → *Tectocephus velatus*
- Určovací znak → Telo je žltohnedé, so zrnitým povrchom a krátkymi nohami.
- Výskyt v pôde → Žije v hornej vrstve pôdy. Znáša aj sucho a ľudské zásahy do pôdy.
- Význam v pôde → Živí sa organickou hmotou, je to rozkladač.
- Zaujímavosť → Rozmnožuje sa partenogeneticky (samcov nenájde, samice kladú neoplodnené vajíčka).

ROZTOČCE

2,5—5 mm

Roztočník červený

Trombidium holosericeum

- ➔ Telo je červenej farby, pokryté chlčkami.
- Najčastejšie sa vyskytuje v pôde a porastoch skalných brál a plôšin krasových území.
- ➔ Živí sa škodlivými roztočmi, strapkami a voškami, ako aj detritom – zmesou odumrelých rastlín a živočíchov alebo hubami, peľom, machom a lišajníkom.
- 2 Trombikuly – cudzopasné larvy (0,2 mm) roztočníka červeného, spôsobujú nepríjemné kožné ochorenie trombikulózu.

Štúrik lesný

Neobisium sylvaticum

2–3,7 mm

- ➔ Patri medzi väčšie štúriky. Jeho telo je typické kyjakovitým zadočkom, krátkou hlavohruďou a klepietkami.
- 🕷 Žije na povrchu pôdy napr. v hrabanke, machu, mŕtvom dreve či pod kameňmi.
- 👉 Je to pôdný dravec, žije sa drobnými pôdnymi živočíchmi, často roztočmi alebo švolami.
- 🦗 Jeho klepietka a hryzadlá sú vyzbrojené jedovými a snovacími žľazami. Pomocou nich sa vie prichytiť na lietajúci hmyz a preniesť sa tak na iné miesto.

VIDLIČIARKY

9—30 cm

Děďouka zemná

Pôda je jeden z najdôležitejších predpokladov existencie života na zemi. Na prvý pohľad sa zdá, že je to len obyčajná masa organickej hmoty. Ak sa však na ňu pozrieme trochu podrobnejšie, objavíme v nej **skrýty svet mnohých fascinujúcich organizmov** a ich **vzájomných vzťahov**, bez ktorých by pôda nebola pôdou.

Diagram illustrating the layers of soil and rock in a landscape:

- pŕda** (soil)
- opad / hrabanka** (litter / humus layer)
- horizont A**
- horizont B**
- pŕdotvornŕ substrŕt** (soil-forming substrate)
- horizont C**
- horninŕvŕ podloŕie** (igneous basement)
- materskŕ hornina** (parent rock)

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

web projektu

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2,5—3,5 mm

Žľaznatka dvojskvrnná

Nemastoma bimaculatum

- 🐛 Ma čierne zavalité telo s dvomi charakteristickými svetlými škvrnami.
- 🌿 Žije v hrabanke, pod drevom a kameňmi, často okolo vody.
- 🐌 Je to pôdny dravec, ale aj všežravec – živi sa aj odumretými živočíchmi, hubami a mŕtvou oprganickou hmotou.
- 👁 Majú oči na zvláštnom „hrbolčeku“ na chrbtovej strane hlavyhrude, vyzerajú trochu ako periskyopy.

Šutka
Protura sp.

0,6–1,5 mm

2x

- Ich hlavným poznávacím znakom je predný pár nôh, ktorý nepoužívajú na kráčanie, ale ako náhradu tykadiel, ktoré zrejme v priebehu evolúcie stratili.
- Žije v hlbších vrstvách pôdy i v hrabanke.
- Podieľa sa na rozklade organickej hmoty. Je indikátorom kvality (nenarušenosti) pôdy.
- Sú veľmi citlivé na vysychanie, preto môžu zahnúť skôr, než sa dostanú do zbernej nádoby entomológa.

45–115 mm

Dážďovka svietivá

Eisenia lucens

- 1. Telo je zložené z mnohých článkov, na konci ktorého sa nachádza hlava s ústnym pyskom.
- 2. Žije v lesnej hrabanke a práchnivějúcim dreve.
- 3. Konzumuje zvyšky rastlín, ktoré zapracováva do pôdy, a tým sa podieľa na kolobehu organických látok v prírode. Jej prítomnosť prezrádajú hrudkovité exkrementy na povrchu pôdy.
- 4. Jej telo je schopné zelenkavo svietelkovať. Na telových článkoch má štetiny, ktoré používajú pri plazení. Pri jemnom pohladení tenkej pokožky dážďovky ich môžeme zreteľne cítiť.